Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par metāna emisiju samazināšanu enerģētikas sektorā un ar ko groza Regulu (ES) 2019/942"

(COM(2021) 805 final/2 – 2021/0423 (COD))

"Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par atjaunīgo gāzu un dabasgāzes un ūdeņraža iekšējo tirgu"

(COM(2021) 804 final – 2021/0424 (COD))

"Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz atjaunīgo gāzu, dabasgāzes un ūdeņraža iekšējo tirgu"

(COM(2021) 803 final – 2021/0425 (COD))

(2022/C 323/17)

Ziņotājs: ***Udo HEMMERLING***

Atzinuma pieprasījums	Eiropas Parlaments, 17.2.2022. un 7.3.2022.
	Eiropas Savienības Padome, 23.2.2022. un 3.3.2022.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. panta 1. punkts, 194. panta 2. punkts un 304. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	2.5.2022.
Pieņemts plenārsesijā	19.5.2022.
Plenārsesija Nr.	569
Balsojuma rezultāts	
(par/pret/atturas)	184/2/2

1. **Secinājumi un ieteikumi**

1.1. Pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā un tā dēļ noteiktajām sankcijām pret Krieviju un Baltkrieviju ES tiecas paātrināti pielāgot savu enerģētikas politiku, it īpaši attiecībā uz dabasgāzi. Eiropas Komisija ir nākusi klajā ar paziņojumu *REPowerEU* par neatkarības panākšanu no Krievijas fosilā kurināmā 2030. gadā, un pirmie lielie soļi ir plānoti jau 2022. gadā. EESK kopumā atbalsta šādu ambiciozu pieeju un iesaka Komisijai izstrādāt atjauninātu priekšlikumu par šo gāzes tirgus paketi, ņemot vērā jauno situāciju.

1.2. EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas nolūku paātrināt pāreja uz atjaunīgām gāzēm, kas ir steidzami nepieciešama klimata pārmaiņu dēļ. To izmantošana būtu jākoncentrē nozarēs, kuras ir grūti dekarbonizēt vai kurās alternatīvi tehnoloģiju risinājumi, piemēram, galapatēriņa tieša elektrifikācija, nav vēl pieejami.

1.3. Priekšlikumā gāze un ūdeņraža sistēma ir definētas kā divas atsevišķas sistēmas. Noteikumi, kas izklāstīti gāzes tirgus paketē, nozīmētu, ka prasības ir ļoti atšķirīgas. EESK uzskata, ka šādas atšķirīgas un ierobežojošas prasības abām sistēmām ir neproporcionālas. Būtu jāizmanto sinerģijas iespēja, ko pavērtu kopējs regulējums un kopīga abu sistēmu izstrāde, darbība un uzturēšana.

1.4. EESK uzskata, ka atjaunīgām gāzēm būtu jābūt pilnībā tirgojamām kopējā tirgū. Tāpēc jau no paša sākuma būtu jāievieš vienota, ES mēroga gāzes kvalitātes un ilgtspējas standartu sistēma.

1.5. EESK uzsver biometāna īpašo nozīmi plašāka atjaunīgās gāzes piedāvājuma attīstībā, aprites ekonomikā un reģionālās pievienotās vērtības nodrošināšanā. Tas nāktu par labu arī ilgtspējīgai lauksaimniecībai, samazinot SEG emisijas.

1.6. Par fosilā metāna emisijām tiek ziņots nepietiekami. EESK labi apzinās, ka lielākā daļa metāna noplūžu notiek ārpus ES, un šā iemesla dēļ regulā ir nepieciešams noteikt ES metāna veiktspējas standartu importam.

2. **Eiropas Komisijas priekšlikumu pārskats**

2.1. Eiropas Komisijas trīs 2021. gada decembra priekšlikumi ir daļa no "Gatavi mērķrādītājam 55 %" pieejas, proti, paātrināt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu līdz 2030. gadam un virzību uz klimatneitralitāti līdz 2050. gadam. Mērķis ir pielāgot ES gāzes tirgus noteikumus pārejai uz atjaunīgām un mazoglekļa gāzēm un paplašināt šos noteikumus, lai aptvertu ES ūdeņraža tirgu.

2.2. Tiesiskais regulējums kopējam gāzes tirgum iepriekšējo reizi būtiski tika pielāgots 2009. gadā. Līdz šim galvenā uzmanība ir pievērsta regulatīviem jautājumiem saistībā ar efektivitāti, tirdzniecību, tīkliem, konkurenci un patērētāju informēšanu. Tie tagad tiek radikāli paplašināti, lai ietvertu noteikumus, kas reglamentē pāreju uz atjaunīgo enerģiju.

2.3. Priekšroka tiek dota atjaunīgām, oglekli piesaistošām, bezoglekļa un/vai mazoglekļa gāzēm, kas pieejamas tirgū.

2.4. Saskaņā ar ES gāzes tirgus noteikumiem tiks izstrādāts un pilnveidots ūdeņraža iekšējais tirgus un tīkls. Tomēr Komisija ierosina, ka esošo gāzes tīklu un plānoto ūdeņraža tīklu nedrīkst pārvaldīt viens vienīgs operators. Šī ierosinātā pieeja (t.s. horizontālā nodalīšana) tiks izmantota pat tad, ja kāds jau esošs gāzes tīkla operators attīstīs arī ūdeņraža tīklu.

2.5. Turklāt pirmo reizi tiek ierosināta regula par metāna emisiju samazināšanu gāzes nozarē. Tādējādi ES metāna stratēģijas mērķis – pārraudzīt un samazināt metāna emisijas enerģētikas nozarē – tiks pārveidots konkrētos noteikumos.

3. **Nepieciešams atjauninājums pēc Krievijas agresijas pret Ukrainu**

3.1. Krievijas iebrukums Ukrainā rada lielas ciešanas Ukrainas iedzīvotājiem. Ir jāatbalsta viņu civilā un militārā pretošanās. Ņemot vērā sankcijas pret Krievijas Federāciju un Baltkrieviju, ir jāpārskata Eiropas Savienības enerģētikas politika, it īpaši attiecībā uz dabasgāzes importu no Krievijas.

3.2. Eiropas Komisija 2022. gada martā izklāstīja jaunu plānu, kā līdz 2030. gadam panākt neatkarību no Krievijas fosilā kurināmā, – *REPowerEU*. Eiropas ekonomikai un sabiedrībai būs ārkārtīgi sarežģīti līdz šā gada beigām par divām trešdaļām samazināt pieprasījumu pēc Krievijas gāzes. Paziņojumā aplūkotas daudzas jaunas prioritātes attiecībā uz energoapgādes drošību, gāzes krātuvēm, enerģijas cenām un biometānu, kas saistītas ar 2021. gada decembra gāzes tirgus paketi. Būtu jādiskutē par obligātu instrumentu atjaunīgās gāzes, tostarp biometāna, plašākai izmantošanai.

3.3. Attiecībā uz saskanīgu gāzes tirgus politiku EESK iesaka Komisijai sagatavot atjauninātu priekšlikumu par šo gāzes tirgus paketi. Tajā būtu jāietver priekšlikums paātrināt atļauju piešķiršanas procedūras gāzes un ūdeņraža infrastruktūrai.

4. **Vispārīgas piezīmes**

4.1. EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas nolūku paātrināt pāreju uz atjaunīgām gāzēm, kas ir steidzami nepieciešama klimata pārmaiņu dēļ. Gāzes nozarei jādod būtisks ieguldījums dekarbonizācijā un nozaru sasaistē saskaņā ar zaļo kursu. Šīs pārejas nolūkā ir nepieciešamas arī mazoglekļa gāzes, un šajā saistībā ir jāievēro augstas prasības ilgtspējas jomā. To

izmantošana būtu jākoncentrē nozarēs, kuras ir grūti dekarbonizēt vai kurās vēl nav pieejami alternatīvi tehnoloģiju risinājumi, piemēram, galapatēriņa tieša elektrifikācija.

4.2. EESK apzinās klimatneitralitātes saistības, ko ES ir iestrādājusi Klimata aktā. Pamatojoties uz šo apņemšanos, ES politikā būtu jāņem vērā elektroenerģijas sistēmu un gāzes sistēmu īpašās priekšrocības. Elektrotīkli var transportēt atjaunojamo saules un vēja enerģiju ar zemiem pārveidošanas zudumiem. Gāzes tīkli var izmantot lielas krātuves un nodrošināt pārvadājumus lielos attālumos. Attiecībā uz gāzi priekšroka jādod atjaunīgām un – mazākā mērā – mazoglekļa gāzēm, kas pieejamas tirgū. Ūdeņradim būtu jābūt svarīgākajam nozarēs, kuras ir grūti dekarbonizēt, piemēram, tērauda, cementa, keramikas vai tālsatiksmes transporta nozarē.

4.3. CO_2 paliek atmosfērā ilgu laiku, tāpēc ir jānodrošina ES Klimata aktā nostiprinātais saistošais mērķrādītājs – klimatneitralitāte 2050. gadā. Ja turpmākajos gados šis mērķis netiks sasniegts, būs jāveic papildu pasākumi, it sevišķi tad, ja izrādīsies, ka metāna emisijām enerģētikas nozarē ir lielāka ietekme uz klimatu, nekā pašlaik tiek lēsts.

4.4. Ir vajadzīgi efektīvi gāzes tīkli un uzglabāšana – un nākotnē arī ūdeņraža tīkli un uzglabāšana –, jo tie ir svarīgs drošas un cenas ziņā pieejamas energoapgādes elements. Tie būtu jāattīsta tā, lai papildinātu elektroenerģijas sistēmu. Tādējādi gāzes un ūdeņraža nozare var palīdzēt samazināt atkarību no Krievijas fosilā kurināmā.

4.5. Ātrāka pāreja uz atjaunīgām gāzēm var palīdzēt dažādot gāzes piegādi Eiropas Savienībā. Oglekļa cenas fosilajam kurināmajam veicinās pāreju uz atjaunīgām gāzēm.

4.6. Eiropas Komisijas priekšlikumi ir paredzēti, lai kopējā tirgū atvieglotu un paplašinātu tirgus piekļuvi attiecībā uz atjaunīgām un mazoglekļa gāzēm, tostarp ūdeņradi. EESK uzskata, ka šāda pieeja ir lietderīga. Taču vai ar to pietiek, lai veicinātu atjaunīgo gāzu strauju izplatību? Tāpēc EESK ierosina arī apsvērt iespēju noteikt nepārprotamu juridisku prioritāti atjaunīgo gāzu ievadīšanai tīklos. Līdzīgi tarifu prioritātes noteikumi dažās dalībvalstīs pastāv elektroenerģijas nozarē un varētu kalpot kā pārejas modelis.

4.7. EESK uzskata, ka esošā gāzes infrastruktūra ir jāizmanto un jāattīsta pēc vajadzības, lai sasniegtu klimatneitralitātes mērķi. Komiteja atbalsta to, ka īpaša uzmanība tiek pievērsta ūdeņraža tirgus un tīkla izveidei. Šajā saistībā EESK apšauba nepieciešamību stingri nodalīt dabasgāzes un ūdeņraža tīklus saskaņā ar konkurences tiesībām.

4.8. Priekšlikumā ir noteiktas divas atsevišķas sistēmas: gāzes sistēma, kurā būtu jāpāriet no fosilās enerģijas uz atjaunīgo gāzi, un ūdeņraža sistēma. Noteikumi, kas izklāstīti gāzes tirgus paketē, nozīmētu, ka prasības, kas piemērojamas abām sistēmām, ir ļoti atšķirīgas. Tā rezultātā tiktu bloķēta abu sistēmu tehniskā un ekonomiskā sinerģija. EESK šaubās, vai atšķirīgās un ierobežojošās prasības abām sistēmām ir nepieciešamas un proporcionālas. Būtu jāīsteno iespējamās sinerģijas abu sistēmu kopīgā izstrādē, darbībā un uzturēšanā, izmantojot kopēju regulējumu. Būtu jārada iespēja reāli savienot atsevišķus vietējā tīkla posmus.

4.9. Eiropas Komisijas priekšlikumu mērķis ir nodrošināt strauju tirgus attīstību tā dēvētajam mazoglekļa ūdeņradim, kā arī patiesi atjaunīgam ūdeņradim. Šādas plašas pieejas mērķis ir nodrošināt strauju un konkurētspējīgu ūdeņraža tirgus paplašināšanos. EESK uzskata, ka ir jāgādā, lai patiesi atjaunīgam ūdeņradim joprojām būtu prioritāte attiecībā pret tādu ūdeņradi, kas ražots, izmantojot fosilo kurināmo.

4.10. Pazīstamākie un visplašāk izmantotie ūdeņraža ražošanas ķīmiskie procesi ir elektrolīze un tvaika riformings. Var izmantot arī pirolīzi un bioloģiskos procesus (fermentāciju), kā arī biogēno CO_2 no biogāzes pārstrādes. Atjaunīgā ūdeņraža ražošanai atkarībā no procesa var izmantot dažādus enerģijas avotus vai ievadresursus, piemēram, atjaunīgo elektroenerģiju, atjaunīgo gāzi vai pat ilgtspējīgu biomasu. Tādēļ tiek gaidīts, ka ūdeņraža ekonomikas izveide radīs dažādas tehnoloģijas un dažāda lieluma iekārtas. Vēl viena iespēja, kas būtu jāņem vērā, ir ūdeņraža ieguve no kosmosa.

4.11. Principā EESK iesaka izmantot atvērtā tirgus modeli ūdeņraža ekonomikas attīstībai, īpašu uzmanību pievēršot mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Tas nozīmē, ka atjaunīgo gāzi vai ūdeņradi var ražot uz vietas no ārpustīkla atjaunīgās elektroenerģijas, biogēnām atliekām un atkritumiem vai reciklētiem materiāliem. Tādēļ ir vajadzīga vienlīdzīga piekļuve tīkliem un tirgiem. Turklāt īpaša uzmanība būtu jāpievērš mazākiem operatoriem un jauniem tirgus dalībniekiem (tostarp energokopienām), kas ražo atjaunīgās gāzes, piemēram, biometānu. Gan maziem, gan jauniem gāzes tirgus dalībniekiem ir vajadzīgs īpašs atbalsts, jo tiem ir jāveic lieli ieguldījumi ar salīdzinoši zemu rentabilitāti. Šiem operatoriem būtu jāgarantē vismaz piekļuve sadales tīkliem.

4.12. EESK uzsver biometāna īpašo nozīmi plašāka atjaunīgās gāzes piedāvājuma attīstībā. Eiropas Komisija 2022. gada martā noteica jaunu mērķi – līdz 2030. gadam nodrošināt 35 miljardus kubikmetru biometāna. Joprojām ir daudz neizmantotu biomasas avotu, kas nekonkurē ar ilgtspējīgu pārtikas ražošanu un dabas aizsardzības mērķu sasniegšanu. Lauksaimniecības blakusproduktu un atlieku izmantošana biometāna ražošanai palīdzēs samazināt klimata emisijas nozarē. Tas lauksaimniekiem arī nodrošinās papildu mēslojumu un ir vēl viens solis ceļā uz aprites ekonomiku un reģionālo pievienoto vērtību.

4.13. Lai aizsargātu darba ņēmējus un vidi, jau ir noteikti augsti gāzes un ūdeņraža drošības standarti. Nākotnē, palielinoties ūdeņraža izmantošanai, preventīvo pasākumu nozīme kļūs vēl svarīgāka.

5. **Īpašas piezīmes**

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz atjaunīgo gāzu, dabasgāzes un ūdeņraža iekšējo tirgu

5.1. Direktīvas 2. pantā sniegta jauna definīcija mazoglekļa ūdeņradim. Mazoglekļa gāzes un mazoglekļa degvielas definīciju pamatā ir Atjaunojamo energoresursu direktīvā noteiktās definīcijas. Ir jāsasniedz siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas slieksnis, kas noteikts 70 % apmērā. Būtu jāpārskata mazoglekļa ūdeņraža definīcija, lai noskaidrotu, vai tas nekavē pāreju uz atjaunīgām gāzēm. No vienas puses, tā dēvētais zilais ūdeņradis (t. i., ūdeņradis, ko iegūst no dabasgāzes, izmantojot oglekļa uztveršanu) šķiet nepieciešams, lai ātri nodrošinātu ūdeņraža ražošanu ievērojamā daudzumā. No otras puses, vajadzībai attīstīt "patiesi" atjaunīga ūdeņraža ražošanu nedrīkst radīt šķēršļus vai to aizkavēt, dodot priekšroku mazoglekļa ūdeņradim. Abi varianti būtu jānodrošina direktīvā. Līdz ar to prioritāte būtu jāpiešķir atjaunīgām gāzēm.

5.2. Direktīvas 8. pantā paredzēta atjaunīgo un mazoglekļa gāzu sertifikācija. Saskaņā ar Atjaunojamo energoresursu direktīvu tas tiks darīts, izmantojot masas bilances sistēmu, kas jau ir izveidota attiecībā uz atjaunīgām degvielām transporta nozarē. Gāzes nozarē pastāv uzskats, ka valstu pārbaudes sistēmu atšķirības rada šķēršļus atjaunīgo gāzu pārrobežu tirdzniecībai. EESK uzskata, ka ir nepieciešama atjaunīgo gāzu pilnīga sertificēšana (no gala līdz galam), tādēļ ierosina jau no paša sākuma ieviest vienotu ES mēroga gāzes kvalitātes un ilgtspējas standartu sistēmu. Tajā būtu jāiekļauj atjaunināti izcelsmes apliecinājumi, kas ietvertu arī informāciju par siltumnīcefekta gāzēm un ilgtspējas kritērijus. Tas uzlabos gāzes tirgus likviditāti, kamēr tajā notiek dekarbonizācija.

5.3. Direktīvas 13. un 14. pantā pirmo reizi ir paredzēti noteikumi attiecībā uz "aktīviem patērētājiem" (ražojošiem patērētājiem) un energokopienām. EESK ir gandarīta, ka tās nostāju Komisija ir ņēmusi vērā ([1]). Patērētājiem tas nodrošina daudzveidīgu gāzes apgādes portfeli un lielāku konkurenci gāzes tirgū. Turklāt ražojošie patērētāji un energokopienas stimulē reģionālo un lauku attīstību un virza enerģētikas nozares digitalizāciju.

([1]) Atzinums TEN/761 – Enerģijas cenas (OV C 275, 18.7.2022., 80. lpp.).

5.4. Direktīvas 27. pantā ir noteikts, ka fosilās gāzes piegādes līgumi ir jāizbeidz līdz 2049. gadam vai ka tie nedrīkst būt spēkā pēc šī termiņa. EESK šaubās, vai ir lietderīgi tiesību aktos noteikt termiņu atsevišķiem privātā sektora piegādes līgumiem, jo tas var būt pretrunā tirgus ekonomikas principam par piedāvājumu un pieprasījumu. No otras puses, saskaņā ar saistošo klimatneitralitātes mērķrādītāju, kas nostiprināts ES Klimata aktā, un ņemot vērā siltumnīcefekta gāzu ilgo noturību atmosfērā, 2049. gads ir pārāk novēlots termiņš. Ja Komisija nolems, ka jānosaka līgumu beigu datums, minētajam beigu datumam vajadzētu būt aptuveni desmit gadus agrākam, lai ES spētu izpildīt saistības vides jomā, it īpaši ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, par prioritāti izvirzot nepieciešamo pāreju uz atjaunīgo enerģiju.

5.5. Direktīvā (62. pants un turpmākie panti) paredzēta arī ražotāju, tirgotāju, tīkla operatoru un ūdeņraža tīklu krātuves operatoru nodalīšana saskaņā ar gāzes tīkla noteikumiem. EESK atbalsta šādu konkurētspējīgu pieeju, taču norāda, ka tas varētu traucēt īstenot neatliekamas iniciatīvas attiecībā uz ūdeņraža tīklu izveidi. Direktīvā paredzēti izņēmuma noteikumi, kas piemērojami līdz 2030. gada beigām; tādēļ būtu jāizvērtē turpmāks pagarinājums. Ja gāzes tīkla operatorus un ūdeņraža tīkla operatorus juridiski nodalītu, būtu grūtāk pārveidot un izveidot infrastruktūru, kas vajadzīga klimata mērķu sasniegšanai. Viens no veidiem, kā dekarbonizēt gāzes nozari, ir pielāgot esošo gāzes infrastruktūru un to pārveidot tīra ūdeņraža transportēšanai. Tāpēc EESK uzskata, ka būtu vērts apspriest izņēmumus ūdeņraža tīkla nodalīšanas noteikumos. Tāpat kā attiecībā uz gāzes tīkla regulām, arī ūdeņraža tīkla regulās būtu jānošķir pārvades un sadales tīkla līmeņi un jānosaka īpašas nodalīšanas prasības.

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par atjaunīgo gāzu un dabasgāzes un ūdeņraža iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija)

5.6. Pārskatītās Gāzes regulas 4. pantā ir noteikums par to, ka dalībvalsts var atļaut finanšu pārskaitījumus starp regulētiem gāzes un ūdeņraža pakalpojumiem. EESK šādu pieeju var atbalstīt.

5.7. Regulā (6. pants un turpmākie panti) paredzēta nediskriminējoša tirgus piekļuve ūdeņraža tīkliem un krātuvēm saskaņā ar gāzes tīkla noteikumiem. EESK atbalsta šādu pieeju.

5.8. Regulas 16. pantā ir paredzētas tīkla tarifu atlaides atjaunīgām un mazoglekļa gāzēm. EESK to atbalsta.

5.9. Regulas 20. pantā ir noteikts, ka, pārvadot gāzi starp dalībvalstīm, pieļaujamais ūdeņraža saturs nedrīkst pārsniegt 5 %. EESK uzskata, ka būtu atkārtoti jāizvērtē, vai maisīts saturs var pārsniegt 5 %, vienlaikus nodrošinot tīkla netraucētu darbību tehniskajā aspektā. Tas veicinātu atjaunīgo gāzu tirgus izaugsmi, tās sajaucot.

5.10. Regulā (39. pants un turpmākie panti) paredzēts pakāpeniski izveidot ūdeņraža tīklu operatoru Eiropas tīklu (*ENNOH*). Ņemot vērā iespējamo sinerģiju starp gāzi un ūdeņradi, tas būtu jāorganizē ciešā sadarbībā ar esošo gāzes pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklu (*ENTSOG*). EESK uzsver, ka šim tīklam ir svarīga nozīme ES iekšējā ūdeņraža tirgus izveidē. Šajā ziņā ir jānodrošina, ka tīkls ir atvērts jauniem dalībniekiem. Ir jāievēro MVU īpašās konkurences intereses.

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par metāna emisiju samazināšanu enerģētikas nozarē

5.11. Kopumā ES rada tikai 5 % no pasaules metāna emisijām ([2]). Lielākā daļa metāna emisiju no dabasgāzes importa rodas ārpus ES. Starptautiska pieeja, kas ietver enerģijas importu, joprojām ir būtiski svarīga, lai cīnītos pret metāna emisijām enerģētikas nozarē.

([2]) Skatīt atzinumu TEN/725 "Metāna stratēģija" (OV C 220, 9.6.2021., 47. lpp.).

5.12. EESK uzskata, ka ES sistēma metāna emisiju ierobežošanai vai samazināšanai enerģētikas nozarē ir laba ideja. Būtu jāgādā par to, lai monitoringa prasības gāzes nozarē būtu izpildāmas, piemēram, mērot, ziņojot un verificējot emisiju datus. Tam būtu jāietver piemērotu inspekcijas termiņu noteikšana iekārtām, nošķirot tās pēc tehniskā stāvokļa un vecuma. Būtu jāņem vērā esošās nozares iniciatīvas emisiju samazināšanai (Naftas un gāzes sektora metāna emisiju partnerība (*OGMP*)), kā arī vajadzība veicināt starptautisko sadarbību tādās iniciatīvās kā metāna emisiju mazināšanas solījums un Klimata un tīra gaisa koalīcija.

5.13. Patlaban ziņojumos neatspoguļojas liela daļa no datiem par fosilā metāna emisijām. EESK atzinīgi vērtē priekšlikumus par uzraudzību, ziņošanu un verifikāciju, it īpaši attiecībā uz noplūžu novēršanu gāzes cauruļvados. Būtu jāracionalizē un par prioritārām jānosaka tādas iniciatīvas kā Starptautiskais metāna emisiju novērošanas centrs, kā arī satelītu tehnoloģiju izmantošana šādu noplūžu atklāšanai. Eiropas Savienībā būtu jāaizliedz nepamatota novadīšana atmosfērā un sadedzināšana. Šā noteikuma izņēmumi būtu jāpieļauj tikai ārkārtas gadījumos un tādās situācijās, kas saistītas ar drošību. Attiecībā uz biometānu vairākas ES dalībvalstis jau ir īstenojušas tehniskus un regulatīvus uzraudzības un novēršanas pasākumus. Tas varētu palīdzēt novērtēt metāna emisijas fosilā kurināmā izmantošanas laikā.

5.14. EESK labi apzinās, ka lielākā daļa metāna noplūžu notiek ārpus ES, un šā iemesla dēļ ir nepieciešams īstenot un izpildīt ES metāna veiktspējas standartu importam attiecībā uz gāzes importu. Šādam importa standartam būtu jānosaka kritērijs pieņemamām augšupējām emisijām. Šis standarts jau būtu jāizstrādā saskaņā ar šo regulu. Turklāt būtu jāapsver iespēja CO_2 cenu noteikšanas sistēmā iekļaut augšposma metāna emisijas.

5.15. Priekšlikumā par metāna emisiju samazināšanu galvenā uzmanība ir pievērsta enerģētikas nozarei. EESK atkārtoti uzsver, cik svarīgas ir lauksaimniecības radītās metāna emisijas. Kā norādīts Komisijas metāna stratēģijā, būtu jāpalīdz lauksaimniekiem samazināt metāna emisijas. Kopējā lauksaimniecības politikā varētu ietvert pilnvaras veikt pasākumus, ar kuriem lauksaimniekiem atlīdzina metāna emisiju samazinājumus.

Briselē, 2022. gada 19. maijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas priekšsēdētāja
Christa SCHWENG